

[Kyed.]

1919 til nu — hvis en saadan kan fremskaffes — over de Afskrivninger, som Pengeinstitutter og private har maattet foretage overfor andre Erhverv, vil vise meget større Tabsbeløb end dem, som Landbruget har foraarsaget. Gældsforøgelsen i Landbruget fra Krigens Slutning til nu har været meget stor, men at omskrive den til at være Letsindighed fra Landbrugernes Side tror jeg ikke, man har Lov til, selv om der selvfølgelig indenfor Landbrugernes Rækker, ligesom i alle andre Samfundslag, findes adskillige, der fortryder snart dette, snart hint med Hensyn til økonomiske Dispositioner, som er foretaget i de saakaldte gode Aar.

Paa den anden Side tror jeg ikke, at Landbruget i ringere Grad end andre Erhverv har anvendt sine Reserver rigtigt; jeg tror netop, at Landbruget som Helhed har anvendt sine Reserver i Driftens Tjeneste. Spørgsmaalet er saa, hvor store disse Reserver har været, og det kan der være delte Meninger om, men under alle Omstændigheder er jeg sikker paa, at Folk udenfor Landbruget i høj Grad overvurderer, hvilke Reserver Landbruget har kunnet opsamle i Krigsaarene og de nærmest derefter følgende Aar.

Man har talt om, at Landbruget tjente mange Penge under Krigen. Ja, det gjorde vi alle, men man maa ikke glemme, hvorledes denne Pengerigelighed fremkom; for Landbrugets Vedkommende stammede 320 Mill. Kr. fra en Forringelse af Besætningerne — baade Kvæg, Heste og Svin —, og denne Realisation af Besætningerne var for en stor Dels Vedkommende dikteret af Krigsafsperingen i 1917—18. Alene i Tidsrummet fra Juli 1917 til Februar 1918 formindskede vi som Følge af Afsperingens Virkninger vore Besætninger med ca. 100 000 Køer, 220 000 Stkr. Kalve og Tyre og 1 200 000 Svin. Og den Tvangsudførsel, der fulgte med i den paagældende Tid som Følge af manglende Tilførsel af Foderstoffer, blev benyttet af Køberne — jeg tænker her ikke saa meget paa de indenlandske som paa de udenlandske — til at trykke Priserne ned under, hvor de burde have ligget. Da Krigen var forbi, stod vi med reducerede Besætninger og med et meget højt Prisniveau, et Prisiniveau, der var yderligere forhøjet som Følge af den meget lave Kronekurs. Under disse Betingelser maatte Landbruget genoprette Besætningerne, og af kyndige Folk indenfor Landbrugets Rækker, af dem, der arbejder med Landbrugsstatistik og Landbrugsregn-

skaber, er den Forøgelse af Besætningerne, der har fundet Sted fra Krigen og til nu, fra 1918 til 1931, anslaaet til at have kostet i Kapital-Binding 794 Mill. Kr. Fradrager vi nu de 320 Mill. Kr., som blev frigjort under Krigen ved Bortsalg af Besætning, bliver der næsten $\frac{1}{2}$ Milliard Kroner tilbage, hvormed Landbruget har maattet foregå sin Gæld for at øge Besætningerne. Disse Tal er fremkommet paa Grundlag af Priserne paa det Foder, som var nødvendigt til Opdræt af Besætningsforøgelsen, og selvfølgelig er Produktionsforøgelsen som Følge af Sønderjyllands Tilbagevenden holdt udenfor. Dertil kommer, at Landbruget i de saakaldt gode Tider ligesom andre faldt for Fristelsen til at ombygge Avls- og Beboelsesbygninger under det meget høje Prisiniveau. Yderligere blev der under samme høje Prisiniveau foretaget store Grundforbedringer og indkøbt store Kunstgødningsmængder. Man kunde ikke faa Kunstgødning under Krigen, og de noget forsultne Marker blev, kan man sige, fodret dobbelt stærkt op efter Krigen, og Priserne paa Kunstgødning laa da paa et meget højt Niveau. Disse Grundforbedringer og store Tilførsler af Kunstgødning har praktisk talt i Tidsrummet fra efter Krigens Slutning til nu fordoblet Markernes Ydeevne.

Til Forklaring paa, at Landbruget ikke har kunnet samle de store Reserver, som mange fejlagtigt tror, vil jeg gerne have Lov til at bringe i Erindring, at Landbruget i Kriseaarene jo var underkastet Maksimalprisbestemmelser, der satte Grænse for Indtjeningssevnen i det store og hele. Tilsyneladende var disse Prisansættelser meget høje, men ikke for høje, idet det maa tages i Betragtning, at Produktionsformindskelsen som Følge af Mangel paa Tilførsel saavel af Kunstgødning som af Foderstoffer indtraf i et Omfang, som ingen havde drømt om, og at Driftsomkostningerne, der jo var steget stærkt som Følge af det høje Prisiniveau, hvorunder man arbejdede, skulde fordeles paa en meget lille Produktion. — Dette var særlig Tilfældet i Aarene 1917—18, hvor Afsperingen var meget stærkt virkende; mange Besætninger blev praktisk talt sultefodret, hvilket gav sig Udslag i en enestaaende Formindskelse af Mælkeproduktionen, og paa denne lille Mælkeproduktion skulde de store Udgifter fordeles. Hertil skal føjes, at Landbruget den Gang forsynede Befolkningen med f. Eks. Smør til Priser, der laa betydeligt under Produktionsudgifterne; de meget høje Priser, hvortil Smørret blev eksporteret kom ikke Landbruget fuldt ud til gode, idet en betydelig Del af de Penge,